

Даклад таварышча Л. І. БРЭЖНЕВА

(Працяг. Пачатак на 1-й стар.)

НА УРАЧЫСТЫМ СХОДЗЕ, ПРЫСВЕЧАНЫМ 20-ГОДДЗЮ ПЕРАМОГІ САВЕЦКАГА НАРОДА У ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЕ

Асаблівае стаўку гітлераўскае камандаванне рабіла на захоп сталіцы нашай Радзімы Масквы. На подступах да Масквы былі скажінатравы галоўныя сілы нямецкай арміі, сюды былі накіраваныя аборона Масквы. Гітлер дакладваў, што ў бітву ўжо вядуць крамлёўскія вежы. Фашысцкія пераходы рыхтаваліся да ўрачыстага парадку на Краснай плошчы.

Матэрыя Гітлер не бачыў нашай Краснай плошчы. Савецкая Армія пахаваля яго разлікі.

«Вялікая Расія, а адступіць няма куды! — зваду Масква». Гэтыя словы далітурга Клочкова адлюстравалі думкі і пачуцці ўсіх аборонаў Масквы. Сталіца нашай Радзімы ператварылася ў несакурушальную крэпасць. Ашчырыліся паясамі аборончых умацаванняў, суровай і грознай, Масква працавала, Масква кавала перамогу.

У сталіцы заставілі на баявым пасту палітчыны штаб краіны — Цэнтральны Камітэт партыі. Дзесяткі тысяч масквічоў уступілі ў народнае апалчэнне, грудзмі абаранялі родны горад. Многія з іх загінулі смерцю герою.

Настоян працавалі для фронту рабочыя масквічскіх завадаў і фабрык. Усім сваім магутным арганізмам Масква адчула надыходзішчу небеспеку. Яна была ахоплена страсным імкненнем у што б там ні было затрымаць ворага, не дапусціць яго на палітычныя і культурныя цэнтры ўрачыстага горада і плошчы сталіцы. Абарона Масквы стала справай усяго савецкага народа.

Вы памятаеце, таварышы, як 7 лістапада сорак перамога года войскі, якія прыбылі на абарону сталіцы, у тым ліку праславіўшыся сямі сямігодзі дывізіяй, прамі ў парадку на Краснай плошчы ішлі на перадавыя пазіцыі, каб спыніць ворага.

Вымагатыя нямецкую армію ў вяртэнні аборончых баях, у снежні 1941 года савецкія войскі адкінулі гітлераўскія палчывы ад сцен сталіцы і пагналі іх на захад. Разгром пад Масквой развязаў легендарнае пераможніцтва фашысцкай арміі. Гістарычная перамога пад Масквой нахіла савецкіх людзей на новае падзвігі, умацавала іх упэўненасць у тым, што вораг немінуа будзе разбіты.

Дарэгі таварышы!

Для мяне вялікая радасць паведаміць вам аб тым, што за выдатныя заслугі перад Радзімай працоўныя нашай сталіцы, гераізм, мужнасць і стойкасць, працягваючы ў гады Вялікай Айчыннай вайны, Цэнтральны Камітэт нашай партыі, Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР і Савецкі ўрад прынялі рашэнне прысвоіць Маскве ганаровае званне «Горад-герой» з уручэннем ордэна Леніна і медала «Залатая Зорка». Давольнае, дарэгі масквічы, ад душы павіншаваць вас з гэтай высокай і заслужанай узнагародай!

Таварышы! Калі мы ўспамінаем аб рашучых падзеях Вялікай Айчыннай вайны, у нашай памяці паўстае слаўная Сталінградская бітва, кровапралітная бітва летам і восені 1942 года. У гэтай бітве Чырвоная Армія праявіла гераізм і воінскае майстэрства, якія не ведалі сабе роўных у гісторыі войнаў, і атрыма- ла бліскучую перамогу. Гэтым быў пакладзены пачатак карнаўму перамоў на ўсёй сусветнай вайне. Паражэнне на Волзе скалаўна дапамагло фашысц- уму імперыю. Тры дні разбураўся пахаваўны эвон над гітлераўскай Германіяй, ахінутай жалобай з прычыны разгрому адборнай, больш чым 330-тысячнай ваеннай групы.

Вестка аб гэтай перамозе савецкіх войск пракра- сілася па ўсёй акупіраванай Еўропе. Яна прынкіла ў засценкі гітлераўскіх турмаў і за калочы дрот лагераў смерці. Яна ўсяляла веру ў немінуаючы горад фашызму, заклікала да супраціўлення і барацьбы.

Гіганцкая бітва на Арлюска-Курскай дузе летам 1943 года зламала хрыбет гітлераўскай Германіі і спаяла яе ўдарныя бранятанкавыя войскі. Усяму свету стала ясна перавага нашай арміі ў баявым майстэрстве, ва ўзброенай, у стратэгічным кіраўністве.

Немагчыма пералічыць усе аперацыі гэтай вялікай вайны. Але хіба можна забыць пра такія выдатныя падзвігі нашай арміі, як фарсіраванне Дняпра, гераічная абарона «Малой зямлі» пад Новаарскаскім, высадка дэсанту ў Крым, Карсун-Шаўчунская, Яска-Кішынёўская, Беларускае аперацыі па акружэнню і разгрому буйных сіл праціўніка. Хіба можна не сказаць аб гераізме і мужнасці нашых слаўных ардоў-марак, чые падзвігі на Чорным і Балтыйскім морях, у халодных хвалях Паўночнага Ледавітага акіяна і на ціхаакіянскіх прастронах упісалі незабыўныя старонкі ў гісторыю Вялікай Айчыннай вайны. Бяспрашна і воінскае доблесць нашых марак, майстэрства савецкіх флатавадоў заслужа- на адзначэнне толькі шчэ прынятымі рашэннямі партыі і ўрада аб узнагароджанні баявымі ордэнамі за аперацыі ў гады Айчыннай вайны Балтыцкага, Чарнаморскага, Паўночнага і Ціхаакіянскага флоту.

Нарошчваючы тэмпы наступлення, Савецкі Узброены Сілы ў 1944 годзе нанеслі праціўніку рад новых скажінатравых удараў, поўнасю ачыслілі нашу зямлю ад фашысцкай погані і перанеслі ваенныя дзеянні за межы сваёй краіны.

У гэты ж час нашы саюзнікі па антыгітлераўскай кааліцыі адкрылі другі фронт, выслазіўшы свае войскі ў Францыі. Да гэтага часу Савецкі Саюз змагаўся фактычна адзін на адзін з галоўнымі сіламі фашысцкай Германіі.

Пад ударам Узброеных Сіл Савецкага Саюза і іншых удзельнікаў антыгітлераўскай кааліцыі адзін за адным складалі зброю саюзнікі Германіі. Блок фашысцкіх дзяржаў разваліўся, гітлераўская Германія была поўнасю ізалявана.

Вайну завяршыла гіганцкая Берлінская бітва. Военнае калыно літаральна сіснула рэшткі калісны магутнай арміі Трэйтага рэйха. Гітлераўцы супраці- вяліся ў распачат асуджаных. Але вораг быў злама- ны і знішчаны. Над логам фашызму ўзвіўся савецкі флаг, чырвоны сцяг перамогі.

Савецкая Армія выйшла да Аўстрыі і Італіі, на берагі Эльбы і на Балтыйскае ўзбярэжжа на ўсход ад Гамбурга. Германія, падарываючы поўнае паражэн- не, падпісала акт аб безаварачнай капітуляцыі. Гэтага гістарычнага моманту народам Савецкага Саюза чакалі амаль тысячу пяцьсот дзён. І ён на- шыўся!

Перамога далася нашаму народу нялёгка. Такой лютой вайны, якую перанёс Савецкі Саюз, не выла- дала на долю ніводнаму народу. Ваіна забрала больш дзясяткі мільянаў жыццёў савецкіх людзей. Яна пакінула дзесяткі мільянаў сірот, уалок, іван- даў. Якая безапа чалавечы пакут і гора стаіць за гэтымі лічбамі! У нас рэдка можна сустрэць сямя, у якоў бы вайна не пакінула свайго трагічнага сле- ду. Гора савецкіх людзей — наша самая цяжкая ўтрата. І мы ніколі не забудзем ніводнай кроплі крыві, пралятай савецкімі людзьмі за нашу Радзіму, не сабаду і шчасце.

Нельга без гнева і болю ўспамінаць аб звестках гітлераўцаў на нашай зямлі, на тэрыторыях іншых краін. Часы фашысцкай акупацыі былі траге- дыяй для цэлых народаў. Шчэ можна збыць аб страшным злічэнствах гітлераўцаў, уцямненых у Савецкім Саюзе, Польшчы, Югаславіі, Чэхаславакіі і іншых краінах Еўропы, аб кастрах з жывых людзей, аб душагубках, аб легерах смерці. Шчэ можна збыць аб мільёнах мужчін, жанчын, старых і дзяцей, спаленых у крэмацарыях Асвенціма, залучаных у газавыя камеры Майданека, зкатаваных на плачах Маутхаўзена. Набав Бухенвальда і Шпертсгаўза ў сэрцах людзей, абжадае ў іх нявольніцтва да фашызму і расізму, патрабуе пакарэння тых, хто півнават у злічэнствах супраць чалавечства.

Таварышы! Гістарычная перамога савецкага народа, які зні- шчыў фашызм, — гэта перш за ўсё пераможнае свед- чанне магутнай жыццёвай сілы нашата сацыялі- стычнага ладу.

Вялікі Ленін гаварыў: «Ніколі не перамогуць тако народа, у якім рабочы і сялянэ ў большасці слабай дэмакратыі, аддуці і ўбачылі, што яны адстойваюць сваю, Савецкую ўладу — уладу працоўных, што ад- стойваюць тую справу, перамога якой ім і іх дзе- яні забеспечыць магчымым карыстацца ўсімі да- бротамі культуры, усімі стварэннямі чалавечай пра- цы» (Творы, том 29, стар. 292).

Грамадская сістэма сацыялізма, яе эканамічны і арганізацыйны магчымы, ізаіна і палітычныя адзінства савецкага грамадства, савецкі патрыятызм і пралетарскі інтэрнацыяналізм, дружба народаў СССР, іх згуртаванасць вакол Камуністычнай партыі, бясхрыпкі гераізм і мужнасць Савецкай Арміі — вось галоўныя фактары, якія вызначылі перамогу савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне.

Вялікім правадыром, арганізатарам і палкавод- цам савецкага народа ў гэтай вайне была наша слаўная Камуністычная партыя. Увесь свой арганізацый- ны генай, усю сілу магутнай сааўражніцкай партыі СССР, усю накопленую гадамі народную энэргію, партыя, выносілася і магутную волю наша партыя накіравала да азінай мэты — на разгром фашызму.

Усім вядома, якую суровую рэвалюцыйную школу прайшлі камуністы-леніны. Супраць іх стаяла велізарная машына чырмозы з яго арміяй, паліц- ей, жандармерыяй, турмамі і катаргай. Кожны крок барацьбы суправаджаўся крывёю, незлічонымі ахвя- рамі. Але камуністы навуліліся бяспрашна гля- дзець у твар небеспесны, пагардзіць смерцю. Пад ударамі моцнага ворага яны па-леніскую навулі- ліся згуртаваць масы для ўпартай, цяжкай бараць- бы, усё больш уцяляць у масы упэўненасць у пера- могу. І мы ганарымся тым, што наша партыя добра вывучылася змагацца і перамагаць у няроўных баях.

Лепшыя сілы партыі былі кінуты на самую небя- спечную і адказную ўчасткі барацьбы. На франтах Вялікай Айчыннай вайны знаходзілася каля трэці членаў Цэнтральнага Камітэта нашай партыі. Сакратары райкомаў, гаркомаў, абкомаў, райкомаў, Цэнтральных Камітэтаў партыі саюзных рэспублікі былі накіраваны ў дзеючую армію і ў тыл ворага.

К канцу 1941 года ў Чырвонай Арміі знаходзіўся і мільён 300 тысяч камуністаў. Вышэйшай нормай, законам жыцця і дзейнасці кожнага члена партыі стаў лозунг «Камуністы, наперад!». Тры мільёны сваёй смяротай страіла партыя на франтах. Пяць мільянаў савецкіх людзей папоўнілі яе рады за га- ды вайны. Рыхтуючыся да бою, тысячы савецкіх войнаў прасілі прыняць іх у партыю, іх кандыдатам- стажам рабілася выпрабаванне на мужнасць.

Савецкі народ, кіруючы партыяй, зрабіў усё, каб нашы Узброены Сілы сталі пераможнымі. І наша Савецкая Армія, яе салдаты і матросы, сержанты і старшыні, яе афіцеры, генералы і адміралы поўнасю спраўдзілі надзею і давер'е нашага народа!

Многія з герояў фронту і тылу часоў Вялікай Ай- чыннай вайны вядомыя ўсяму свету. Іншыя ведаюць адпалачанне і зямлякі. А ёсць яшчэ мільёны і мільёны людзей — і тых, хто загінуў у баі, і тых, хто ця- пер жыве і працуе, чые імяны шырока не вядомы. Гэтыя простыя і скромныя людзі правілі беспрак- ладную мужнасць, пагарду да смерці, адвагу, розум, кемлікасць, непахіснуа волю да перамогі. Іе ведаю, колькі на свеце ўнёсліх слоў, якімі можна выказаць, цудоўныя якасці спраўданага чалавек! Але кожнага з гэтых слоў варты савецкі чалавек — салдат, пат- рыёт, удзельнік Вялікай Айчыннай вайны!

Сем мільянаў савецкіх войнаў узнагароджаны ордэ- намі і медаламі Савецкага Саюза за мужнасць і ге- раізм, праўдзеныя ў баях з фашыстамі. 11 тысяч ча- лавек удастоены звання Героя Савецкага Саюза.

Хто не памятае неміручых падзвігаў Аляксандра Матросова, Мікалая Гастэля, Юрыя Смірнова, Ва- сілія Зайцова, Аляксандра Пакрышкіна, Івана Кажу- дуба, Аляксея Марсьсёва і многіх, многіх іншых. Хто не ведае слаўных імяў Міхаіла Ягарава, Мелітона Кантары і Канстанціна Самсонава, якія ўзялі сцяг перамогі над рэйхсстагам. Як сімвал непахіснай волі і ўпартасці савецкага чалавек заўсёды будзе па- мятны нам імя генерала Дзмітрыя Міхайлавіча Карбышава, лавта Мусы Джэлілаві, герояў антыфа- шысцкай барацьбы за межамі нашай Радзімы Фё- дара Палятаева, Васіля Поряка, Мехці Гусейн-задэ.

Шмат тыдняў запар, акружана калымом агню, апынуўшыся далёка ў тыле праціўніка, які пра- рываў наперад, працягвала змагацца з ворагам ге- раічнае Брэсцкая крэпасць. Яе абарона — яскравы прыклад масавага гераізму, стойкасці і мужна- сці — паказала ўсяму свету волатэўскую сілу савец- кага салдата. У памяць пра гэты выдатны падзвіг прынята рашэнне прысвоіць Брэсцкай крэпасці ганар- овае званне «Крэпасць-герой» з уручэннем ордэна Леніна і медала «Залатая Зорка».

Нашы сардэчныя шчытанні — усім жывым удзель- нікам абароны Брэсцкай крэпасці! Светлая памяць не абаронцам, якія загінулі ў баі!

Самаадданая барацьба герояў з'яўляецца жывым уасабленнем высокай маральнай стойкасці і патры- ятызму савецкіх людзей. Гонар ім і слава, таварышы!

У Вялікай Айчыннай вайне ў аднолькавай ступені праявілі высокую доблесць усе роды і віды войск — наша слаўная пяхота, маркі, лётчыкі, танкісты, ар- тылерысты, сапёры, сувязісты, разведчыкі, — усе тыя змагаліся з безапаветнай храбрасцю і ўменнем. У агні вайны нарадзілася савецкая гвардыя, якая баявымі справамі заслужыла права назіць гэты высокая імя.

Дзесяткі тысяч спрактыраваных і вопытных ваенна- чальнікаў выраслі за гады вайны ў радах Савецкіх Узброеных Сіл. Камандзіры завадаў і рот, эскадріль- ны і батарэй, батальёнаў, палкоў, брыгад і дывізіі праявілі сабе спраўданымі тварамі перамогі.

Камуністычная партыя выхавала і вылучыла цэлую плеяду таленавітых палкаводцаў. Шырока вядомыя імяны такіх выдатных ваенначальнікаў, як таварышы І. Х. Ваграмын, А. М. Васілеўскі, Н. Ф. Вацічкін, К. А. Варшуміч, Н. Н. Воранаў, Л. А. Говараў, А. Г. Га- лубкоў, С. Г. Гаршкоў, А. І. Яромэнка, Г. К. Жукаў, М. В. Захар'яў, І. С. Ісакоў, І. С. Коўчэў, Н. І. Крылоў, Н. Г. Кузнячоў, Р. Я. Маліноўскі, К. А. Мерашкоў, К. С. Масквельнікаў, А. А. Новікаў, С. С. Акцёрскі, І. Е. Патроў, М. М. Палоў, К. К. Ракасоўскі, В. Д. Сакалоўскі, Ф. І. Талубчын, В. Ф. Трыбуцкі, І. Д. Чар- нохальскі, В. І. Чуйкоў, Б. М. Шапашнік, І. С. Юра- шэвіч і многіх іншых. У арганізацыі адбору ворагу ак- тыўна удзельнічалі і прадаўжылі «старой гвардыі», чые імяны вядомыя яшчэ з часоў грамадзянскай вай- ны, — С. М. Будзінскі, К. Я. Варашчылаў, С. К. Цма- шычэнка.

Акружэнне і разгром шматтысячных армій праціў- ніка, глыбокі ахоп і рэйд ў тыл, умелая каарды- нацыя і ўзаемадзейненне розных родаў войск, якія ажыццяўляліся ў ходзе Айчыннай вайны, з'явілі- ся неперасягнутаму ўзору ваеннага майстэрства нашых праслаўленых маршалаў, генералаў і адмі- ралаў.

Душой Савецкіх Узброеных Сіл былі палітычныя работнікі. Яны неслі вяршыню вайны слова партыі, на- тэжалі іх на гераічны і самаадданую барацьбу. Ад паліткіра да члена Ваеннага Савета — яны знахо- діліся там, дзе было цяжэй за ўсё, амаваючыны ў баях веру ў перамогу нашай спраўданай справы, выхоўваючы ў іх мужнасць, волю і бяспрашнасць.

У самыя цяжкія дні ў сэрцах нашых салдат жыла цвёрдая упэўненасць у немінуа перамозе над во- рагам. Наш Чырвоная Армія прынёсла сабою сцяг перамогі ад Волгі да Эльбы. Савецкі Узброены Сілы адстаілі гонар і незалежнасць нашай Радзімы, выратавалі народы ад фашысцкага ярма. Іх подзвіг неміручы!

Слава савецкаму салдату-пераможцу! Слава нашай гераічнай Савецкай Арміі!

Яркім праяўленнем савецкага патрыятызму быў масавы партызанскі рух, які ахапіў усю акупіраваную ворагам тэрыторыю. У радах партызанскіх атра- даў, алуціншых, падпольных арганізацый змагалася звыш мільёна актыўных байцоў. У многіх раёнах Украіны, Беларусі, Малдавіі, Літвы, Латвіі, Эстоніі, Сібірскай, Брыскай, Арлоўскай, Ленінградскай, Калінінскай і раду іншых абласцей Расійскай Федэ- рацыйнай імперыі гераічнае барацьбу легендарна алуціні партызан.

Уважэннаму славу партызан-патрыётаў Айчын- най вайны 1812 года, Айчыннай вайны 1941—1945 гадоў успаівае ў гісторыю нашай краіны побач з імя- намі Дзмітрыя Давыдава і Васілія Кожына імяны Сідара Каўпака і Канстанціна Заслонава, Мікалая Кузнячоў і Веры Харужай, дзесяткі і содны пад- польнычкі, камандзіры партызанскіх атрадаў, савецкіх разведчыкаў.

Ніколі не забудзьце забытыя легендарныя імяны партызанскіх камандзіраў таварышы Ш. П. Бумажако- ва, А. В. Германа, М. А. Гур'янава, В. І. Казлова, В. З. Коржа, І. А. Калова, М. І. Навумова, С. В. Руднева, А. Н. Сабурова, А. Ф. Фелерава, М. Ф. Шымрова і многіх, многіх іншых герояў народнага супраціўлення фашысцкім захопнікам.

Грозы заклік: «Найх гораць зямля пад нагамі нямецкіх акупантаў!» — яны ажыццяўлялі сваімі баявымі справамі.

Побач з савецкімі войнаў у касы і шыялі навекі адобраты вобраз гераічнага партызана, апраун- тага ў звычайнае цывільнае адзенне з чырвонай стужкай на шапцы, — чалавек, які ў глыбокім тыле во- рага за сотні, а то і тысячы кіламетраў ад фронту навазіў на гітлераўцаў страх і жудасць.

Слава народным героям — нашым партызанам і партызанкам!

Таварышы! Перамога над фашызмам на фронце кавалася так- сама ўпартай працай мільянаў савецкіх рабочых, ся- лян, інтэлігенцыі і тыле. Вынік барацьбы вырашаўся не толькі на плачах баб, але і ў вялікай бітве за метал, за баявую тэхніку, за хлеб, якая разгарнула- ся па ўсёй краіне.

Неабходна было за найкарацейшыя тэрміны поў- насю паставіць эканоміку на службу інтэрэсам аба- роны. Гэта прыбылося рабіць у найцяжэйшых умо- вах, калі гітлераўскія палчывы ўжо ўвараліся на тэрыторыю краіны. І яшчэ, праз дваццаць гадоў, нельга не захапіцца подзвігам савецкіх рабочых, інжынераў, камандзіраў вытворчасці, чыгуначнікаў, якія забеспечылі эвакуацыю на ўсход мільёны содны буйных прадпрыемстваў і больш чым 10 мільянаў ча- лавек. Па сутнасці справа, цялая індустрыяльная краіна была перемешчана на тысячы кіламетраў. Там, на неабжитых месцах, часта пад адкрытым небам, машыны і станкі літаральна з чыгуначных платформ пусквалі ў справу.

Наш народ будзе заўсёды ўспамінаць з велізарнай удзячнасцю вялікі працоўны падзвіг рабочых, інжы- нераў і тэхнікаў Урала, Паволжа, Сібіры, Далёкага Усходу. З краю ў край нашай неабсяжнай Радзімы сваёй самаадданай працай забеспечвалі савецкія людзі перамогу над ворагам. У шахтах Кузбаса і Кара- ганды здабывалася вугал, неабходны для перамогі. У мартнах Урала выраблялі сталь, неабходную для таго, каб разграміць ненавіснага ворага.

З гераічнай працай уральцаў, сідзіракоў і далёка- ўсходнікаў з'явілася праца іх братоў у Казахстане, рэспубліках Сярэдняй Азіі і Закаўказзя, якія ўнеслі вялікі ўклад у агульную справу барацьбы і пера- могі над ворагам.

За гады вайны мы вырабілі амаль удвая больш ваеннай тэхнікі, чым гітлераўцы. За чатыры гады вайны наша прамысловасць выпусціла амаль 490 ты- сяч гармат, больш чым 102 тысячы танкаў і самаход- ных гармат, каля 137 тысяч баявых самалётаў.

Сухія і, здавалася б, бяспрастныя лічбы. Але як многа імя гаворыць! Усё ж гэта было зроблена рука- ми мільянаў рабочых, тэхнікаў, інжынераў, якія ня- радка месяцамі не выходзілі з цахаў, спалі і елі ля- станкоў, працавалі без выхальных дзён. Так маглі працаваць толькі людзі, якія ў працоўным служэн- ні Радзімы ў гадзіну грознай небяспекі бачылі свой грамадзянскі, патрыятычны абавязак, мэту і сэнс свайго жыцця. Вялікую ролю ў мабілізацыі намаган- няў працоўных нашай краіны ў іх разгрому ворага адграіла савецкая прафесіяны. Гераічная праца рабо- чага класа ў гады вайны служыць і будзе служыць прыкладам для ўсіх працоўных нашай краіны. Гонар і слава нашаму доблеснаму рабочаму класу!

У адным страі з рабочым класам працавала кал- гаснае сялянства. Вораг захапіў багатыя і ўрадлівыя землі краіны. Ён разбураў, што зяморыць голадам наш народ. Але гэтага не здарылася. Заслуга ў гэ- тым падкам належыць нашым калгаснікам і калгас- ніцам, работнікам саўгасаў, партыйным арганізац- іям у вёсках. У цяжкіх умовах вайны, пры вострым недакласе рабочых рук, трактары, сельскагаспадар- чыя машыны, яны сваёй самаадданай працай сарвалі намер ворага і забеспечылі прадуктамі харчавання нашу армію і тыл.

Гонар і хвала слаўным працаўнікам нашай сель- ськай гаспадаркі!

Вялікі ўклад у справу перамогі над фашызмам унесла наша інтэлігенцыя. Яе прадаўжылі змагаліся ў радах Узброеных Сіл і партызанскіх атрадах, пра- цывалі на самых адказных участках у тыле.

Савецкія вучоныя і канструктары — таварышы С. В. Ільёныч, В. М. Пяткоў, А. М. Туналоў, А. І. Мікаян, А. С. Якаўлеў, С. А. Явачкін, В. Г. Грабін, В. А. Дзяткоў, Ф. В. Тэкараў, Г. С. Шапіна, А. А. Марозаў, Ж. Я. Коцін, І. І. Лавоў, Ф. Ф. Пятроў стварылі ўрады дасканалы баявыя і савецкія танкі, вайнавыя машыны, у якіх савецкія войскі атрымалі танкі, якія бралі верх над халённымі «пантэрамі» і «стырмам»; самалёты, якія дазволілі нашым лётчыкам заваяваць панаванне ў паветры; выдатныя стралко- выя зброю і гарматы ўсіх калібраў, якія забеспечылі паспяховае дзеянне нашай пяхоты і артылерыі. Уздзельнікі вайны добра памятаюць, які ж навазілі на гітлераўцаў вогненныя раскаты слаўных «ка- шчыкаў».

Прызнанне народа заслужылі ў гады вайны дзесяць савецкай культуры. З першых дзён вяржата нашыя пісьменнікі, журналісты, мастакі, музыканты, артысты, работнікі кіно палічылі сабе мабілізаванымі і прывязанымі. Натхненныя патрыятычнымі артыкуламі Аляксея Талстога, Міхаіла Шолохава і Аляксандра Фадзеева, паражаючае публіцыстыка Іанэ Эрэнбурга, хваляючыя нарысы Мікаіла Шытанова з асада- нага Ленінграда, п'есы Аляксандра Карнеўска, творы Вяды Васілеўскай, Леаніда Леонова, Барыса Гарбатыя, Леаніда Собалева, Аркадыя Гаідара, пер- шую Канстанціна Сіманова, Джамбула Джаббэва, Максіма Рыльскага, Пётруся Броўкі, Аляксея Сурко- ва, Васіля Лебедзева-Кумача, Саламея Неруса, Са- меда Вургуна і творы іншых пісьменнікаў і паэтаў народнага Савецкага Саюза, няшчаднае карыкатуры Курдынінскаў, сімфонію Шостакавіча, п'есы Аляксан- драва, Дунаеўскага, Салаўява-Сідова, усё творчасць содны і тысячы слаўных прадаўжыцеляў культуры са- вецкай народнаў абуджала ў людзях поўныя інані- цы да захопнікаў, выхоўвала мужнасць, вагартро- вала волю да барацьбы.

Перо савецкага пісьменніка, гаворачыя словамі Ма- жорскага, было прыроўнена да шытка. Дастаткова ўспомніць, напрыклад, аб баявым шляху гвардыі ра- дыёвага Васіля Ціркяна, які смяюць са стонак пэ- нымі Аляксандра Твардоўскага, каб прайсці ўвесь цяжкі шлях да перамогі, надобавіць словы нашых войнаў добрым жэстам і вострым словам, служачы прыкладам душэўнай стойкасці і мудрасці, уасабле- ннем народнай кемлікасці і народнай сілы.

Слава нашай савецкай інтэлігенцыі!

Зьяны наш паклон савецкім жанчынам, якія прая- вілі здзіўляючую мужнасць у суровую ваенную ча- сціну. З такой сілай, як у дні вайны, ніколі не савец- кіх дзяўчын велі дуку і непахіснасць волі нашых савец- кіх жанчын, іх адданасць, вернасць, любоў да Айчы- ны, іх бязмежнае ўпартасць у працы і гераізм на фронце. Вобраз жанчыны-баіца з вінтоўкай у руках, ля штурвала самалёта, вобраз санітаркі, сестры або ўрача з патонамі на плячах будзе жыць у нашай па- мядзі як светлы прыклад самаадданасці і патрыятыз- му.

А як многа зрабілі жанчыны для перамогі ў тыле! Яны працавалі і за себе, і за тых, хто пайшоў на фронт. Калі б удалася знайсці такіх вагі, каб на ад- ну іх часу можна было пакласці ваенны подзвіг са- вецкіх салдат, а на другую — працоўны подзвіг са- вецкіх жанчын, то часам гэты вагаў, наўваў, ста- ялі б упораваныя як сталі, не пахінуўшыся, пад ва- сільнай тэрай у адным страі з мужамі і сынамі ге- раічнай савецкай жанчыны.

Дарэгі таварышы! Я рад паведаміць вам, што ў азнаменаванне выдатных заслуг савецкіх жанчын у камуністычным будаўніцтве, у абароне Радзімы ў гады Вялікай Айчыннай вайны, іх гераізму і сама- адданасці на фронце і ў тыле, а таксама адзначаю- чы вялікі ўклад жанчын ва ўмацаванні дружбы між- народамі і барацьбу за мір, Цэнтральны Камітэт партыі, Прэзідыум Вярхоўнага Савета і Савет Міні- страў СССР прынялі рашэнне аб'явіць у СССР між- народныя жаночы дзень 8 сакавіка — нерабочым днём.

Данлад таварыша Л. І. БРЭЖНЕВА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

я адчувае немалую патрэбу ў жыллі. Але збройнае гэта гэтага гадзі велікі мога. Ніколі ў нашай краіне не будавалася столькі жылых дамоў, як цяпер. Пасля вайны ў гарадах і рабочых пасёлках будаваліся каля 900 мільянаў квадратных метраў жылля. Гэта ў два і лішні раз перамае даважны горадскі жылковы фонд краіны. Больш як дзесяць мільянаў дамоў пабудавана ў вёсках. Усяго ў гарадах і сёлах саветскія людзі атрымалі 33 мільёны новых кватэр.

Цэнтральны Камітэт партыі лічыць, што тэмпы жыллёвага будаўніцтва павінны і надалей узрастаць.

За дваццаць гадоў, якія прайшлі пасля вайны, ішчэ больш узмацней і набыў далейшае развіццё наш горадскі і дзяржаўны дад. Умацаваліся адзінае рабочы, сялян, інтэлігенцыі, дружбы народаў Саветскага Саюза. Прысвечаны разнастайныя арганізацыі працоўных — саветы, прафсаюзы, камсамола ў вырашэнні пытанняў гаспадарчага і дзяржаўнага будаўніцтва. Працай народа пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі створаны матэрыяльны, палітычны і ідэалагічны падставы для будаўніцтва камуністычнага грамадства.

Пасляваеннае аднаўленне, далейшае грамадскае развіццё краіны быў складаным працэсам. Яно пачалося перад Камуністычнай партыяй велізарныя задачы. У гэтых умовах узрастае кіруючая роля партыі, павышаюцца яе адказнасць за лёс сацыялізму, камунізму. Жыццё ўсеабавае правярае палітычны курс партыі, яе ўменне знайсці і спосабавае выстаіць правільны палітычны лозунгі, тэарэтычна абгрунтаваць вопыт мас, убацьшы дапушчаны памылкі і выправіць іх.

Наша партыя на кастрычніцкім і лістападаўскім (1964 года) Пленумах ЦК рашуча асудзіла суб'ектыўнасць і палітычны кіраўніцтва гаспадарчай, праўдлівае знайсці і выхаванне.

Цэнтральны Камітэт накіроўвае намаганні партыі і народа на тое, каб забяспечыць навуковым і культурным, матэрыяльным дабрабытам рабочых і калгаснікаў, уся працоўных нашай краіны. Важнае значэнне ў вырашэнні гэтых праблем мае саветскі Пленум ЦК КПСС, які распрацаваў эканамічна абгрунтаваныя меры па далейшаму развіццю нашай сельскай гаспадаркі.

Сталася і дэмакратычна партыі, прычынаюцца і велізарны вопыт, палітычны курс, які адпавядае карынным інтарсам народа, ішчэ вышэй узняў аўтарытэт партыі, ішчэ часней аргументаваў яе народны масы.

Таварышы!

Перамога над фашызмам паказала, што ў свеце няма сіл, якія маглі б паярыць назад магучы паток развоўчых пераўтварэнняў пачатку Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Разгром фашыскай Германіі — апыры імперыялізму — у многім правязначыў наступны пункт для новага магучага рэвалюцыйнага ўздыму, які прывёў да краху імперыялізму ў цэлым радзе краін Захаду і Усходу. Гэта перамога паклала пачатак глыбокім зменам у сусветнай палітыцы, эканоміцы, ідэалогіі, у сявдмасці мільянаў людзей.

Пасляваенны час азнаменаваўся нараджэннем сусветнай сацыялістычнай сістэмы, ростам міжнароднага рабочага і камуністычнага руху, уздымам нацыянальна-вызваленчых рэвалюцый, актывнай барацьбы народаў за мір, супраць небяспекі сусветнай тэрмадзярнай вайны.

Барацьба з фашызмам і разгром яго ўзялі магучую хвалю сацыялістычных рэвалюцый. Сацыялізм, які да вайны будавалі толькі дзве дзяржавы — СССР і Мангольска Народная Рэспубліка, — далёка расшырыў свае гарызонты. Ачышчальная бура вызвалення змяла з зямлі рэакцыйны рэжым і прывяла ў многіх краінах да перамогі сацыялізму. Працоўныя Албаніі, Балгарыі, Венгрыі, Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі, Польшчы, Румыніі, Чэхаславакіі, Югаславіі назаўсёды скончылі з капіталізмам.

УРОКИ ДРУГОЙ СУСВЕТНОЙ ВАЙНЫ І СУЧАСНАЕ МІЖНАРОДНАЕ СТАНОВІШЧА

Таварышы! Адзначычы дваццацігоддзе Вялікай Перамогі над фашызмам, саветскія людзі, ды і народы ўсіх краін, ішчэ раз асэнсоўваючы падзеі мінулай вайны, яе ўрокі.

Усім, натуральна, хвалюе пытанне: што павінна быць зроблена, каб такая або яшчэ больш страшная трагедыя ніколі не паўтарылася?

Камуністычная партыя Саветскага Саюза, яе Цэнтральны Камітэт, Саветскі ўрад з усёй адказнасцю моццю зачыніць: мы рабілі і робім усё для прадухілення новай сусветнай вайны. Верныя памяці тых, хто загінуў за свабоду сацыялістычнай Айчыны, усвядоміўшы сваю адказнасць за жыццё ішчэ аднаго ўмацавання і будучых пакаленняў, мы ішчэ аднаго ўмацавання адзінаства ўсіх рэвалюцыйных, дэмакратычных, міралюбівых сіл у барацьбе супраць імперыялізму і вайны, за мір і бясекурнасцю.

Наша знешняя палітыка ясная. Яе мэта — забяспечыць разам з усімі сацыялістычнымі дзяржавамі мірныя ўмовы для пабудовы сацыялізму і камунізму ў нашых краінах, абараніць справу міру і прагрэсу. Мы робім і будзем рабіць усё для прадухілення адзінаства і згуртавання сацыялістычных краін, для ўмацавання іх дружбы і саюзнасці. Мы актывна падтрымліваем і будзем падтрымліваць вызваленчыя і рэвалюцыйныя рухі, развіццё і будзем развіццё ўсеабавае супрацоўніцтва з дзяржавамі Азіі, Афрыкі, Лацінскай Амерыкі, якія вызваліліся. Мы паслядоўна адстоіваем прынцыпы мірнага суіснавання ў адносіннях паміж дзяржавамі з розным грамадска-палітычным ладам. Мы будзем рабіць усё, каб сарваць планы імперыялістычных агрэсараў і выраставаць чалавечы да новай сусветнай вайны.

Праўда, сям-там ёшчэ ахвоткі скажона тлумачыць палітыку мірнага суіснавання. Амерыканскія палітыкі, калі гутарка ідзе аб адносіннях паміж СССР і ЗША, нібыта і гатовы прызнаць неабходнасць мірнага суіснавання. І ў той жа час ЗША груба перацягваюць гэты прышчуп у сваіх адносіннях з іншымі дзяржавамі, умацоўваючы ў іх справы, учыняючы акты адкрытай агрэсіі. Тут у амерыканскіх палітыкаў яна не сыходзіцца каміш з камішам.

Мы за развіццё і палітычнае адносіны са Злучанымі Штатамі Амерыкі. Аднак мы ніколі не згадзімся з тым, каб ідэя мірнага суіснавання жылася толькі ў адносіннях паміж дзвюма дзяржавамі. На нашай плячынне права на тое, каб павяжаў яе суверэнітэт, незалежнасць, тэрытарыяльную цэласнасць і не ўмешваліся ў яе ўнутраныя справы.

Такія пачэсныя і высакродныя мэты нашай знешняй палітыкі. Гэта палітыка нашай партыі і ўрада выражае карысны інтарсы саветскага народа, і ўсе саветскія людзі горада адбараючы і актывна падтрымліваючы яе.

Наша партыя, Саветскі ўрад будуць і ў далейшым паслядоўна і ішчэ актывна ажыццяўляць гэту палітыку, заахвочваючы нам вялікім Леніным. Мы робім гэта ў імя міру і ішчэ нашага народа, у імя міру і ішчэ нашай Айчыны!

Таварышы! Урокі другой сусветнай вайны вучыць народы перш за ўсё пільнасці адносна агрэсіўных падопваў імперыялізму. Не ўтаймоўваючы агрэсараў, а выкрываючы і зрываючы іх планы, даваць адпор іх небяспечным дзеянням, умацоўваюць рады антыімперыялістычных сіл — такіх ваіцця зачыніць у барацьбе за захаванне і ўмацавання міру.

Час многае адольны змяніць. Але складалася ўражанне, што галоўныя мэтамі мінулай вайны — германскія імперыялісты жывуць па-за часам, што сакрушальны разгром не прымуў іх адумацца. Вялікі ў іх ўдзельніцтва гісторыя можа ісці толькі па аднаму і таму ж кірунку: вайна — паражэнне — абіраццё сіл — новая вайна.

Пасля Версальскай Германіі спатрыблалася больш як паўтара дзесяці гадоў на стварэнне касцка сваіх

НА УРАЧЫСТЫМ СХОДЗЕ, ПРЫСВЕЧАНЫМ 20-ГОДДЗЮ ПЕРАМОГІ САВЕЦКАГА НАРОДА У ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЕ

Сацыялістычная рэвалюцыя скаланула Азію — Вялікі Кітай выраваўся з пут шыматэявага сацыялізму і нацыяналізму, прышчуп і ішчэ заняты будаўніцтвам сацыялізму. У вялікіх умовах уздымаюцца будучыя сацыялістычныя народы Дэмакратычнай Рэспублікі В'етнам і Карэйскай Народнай Дэмакратычнай Рэспублікі. Германскі народ Кубы з велізарным энтузіязмам устаўляе на сваёй зямлі новае сацыялістычнае грамадства. Нашы браты на класу, браты па барацьбе высока ішчэ сцяг сацыялізму.

Буржуазныя ідэалогі пешылі сабе ілюзіі, што сацыялізм — выпатковы госьц на зямлі. Гісторыя расправаляе па-свойму. Сацыялістычны дад усталяваўца як гаспадар, як заканамерны вынік грамадскага развіцця.

Сусветная сацыялістычная сістэма аказвае усё больш глыбокае ўздзеянне на развіццё вызваленчай барацьбы працоўных усёго свету, на міжнародныя адносіны. Яна служыць глеваю папярэдачай на шляху ажыццяўлення імперыялістычных планаў развіцця новай сусветнай вайны і заняволення народаў.

За дваццаць гадоў сур'ёзных поспехаў дабіўся рабочы клас у краінах капіталізму. Магучы класавы баі, шырокі забастовачны рух у Заходняй Еўропе, Паўночнай Амерыцы, Японіі вымусілі кіруючыя колы імперыялістычных дзяржаў пайсці на рад уступ працоўным масам і ствараючы прадпласці для далейшага наступлення на імперыялізм, зрываў яго агрэсіўныя намеры.

Вызваленчая барацьба народаў ахапіла ўсе кантыненты. Такага размаху, такіх тэмпаў нацыянальна-вызваленчага руху не ведала гісторыя рэвалюцыйнай барацьбы працоўных.

Пад сакрушальнымі ўдарамі народаў Азіі, Афрыкі, Лацінскай Амерыкі палі магучыя каланіяльныя імперыі. Народы, якія ішчэ знаходзіліся пад уладай каланізатараў, вядуць брестарны, самаадданую барацьбу за прыгатаўляемымі да сваю свабоду і незалежнасць. У ходзе антыімперыялістычнай барацьбы ўзнікла больш як б маладзых суверэных дзяржаў. Ідэя сацыялізму ўсё больш заахвочвае сявдмасцю народаў, якія вызваліліся! Многія дзяржавы Афрыкі і Азіі становяцца на шлях сацыялістычных пераўтварэнняў. Народы гэтых краін бачыць, што імяна сацыялізм нясе працоўным выратаванне ад галечы, голаду і эксплуатацыі.

Авангардам рэвалюцыйнай барацьбы і сацыяльных пераўтварэнняў, натхніцелям і арганізатарам гістарычных перамог рабочага класа і ўсіх працоўных з'яўляюцца камуністы. Яны выступаюць як самыя рыхавыя і беззапавяжныя барацьбіты за інтарсы прыгнечаных народных мас. Гэта высокае прызначэнне камуністычнай партыі заахвочвае мужаві барацьбой супраць імперыялізму, за справу працоўных, за мір.

Вялікая, амаль паўшэрапавадзінная армія камуністаў мае свае атрады ў велізарнай большасці краін. Многія камуністычныя партыі сталі масавыя, за імі ішчэ мільёны. Мы, саветскія камуністы, гарымся сваёй прыналежнасцю да сусветнай арміі камуністаў, да гэтага самага рэвалюцыйнага і самага прагрэсіўнага руху сучаснасці.

Сіла і перамога камуністычнага руху — у яго вернасці вялікаму сіягу марксізма-ленінізма. Высока несці гэты баяны сцяг, заахвочваць і ўмацоўваць згуртаванасць сусветнага камуністычнага руху, адзінаства ўсіх рэвалюцыйных сіл — свяшчэнны абавязак усіх камуністаў. Гэтым вучыць нас, гэту заахвочваючы нам правядуць сусветнага пралетарыята, заснавальнікі нашай партыі — Уладзімір Ільіч Ленін.

Сёння камунізм — самая ўплывовае палітычная сіла. Ён нясе людзям самаўдольную свабоду і роўнасць, братства і мір. Без камунізму няма сучаснага свету, няма руху наперад, няма прагрэсу. Будучае за камунізмам!

вывад аб тым, што галоўная сіла вайны і агрэсіі ў нашы дні — гэта амерыканскі імперыялізм.

Выступаючы ў ролі апыры сусветнай рэакцыі, працягваючы колы ЗША беспрыймна ўмешваюцца ва ўнутраныя справы іншых краін і народаў, працягваючы аслабленню міжнароднай напружанасці, ствараючы усё новыя і новыя ачагі канфліктаў.

Варта народу якой-небудзь краіны, няхай гэта будзе ў Паўночнай Амерыцы, Азіі або Афрыцы, узяць ішчэ пачаць за свабоду і незалежнасць, як неадкладна з'яўляюцца міжнародны жандабры — амерыканскі імперыялізм з яго вешчымі караблямі, аніяцыйнай або марской пяхотай ЗША. Так было ў Кітаі. Так адбываецца сёння ў Дэмакратычнай Рэспубліцы, дзе амерыканскія салдаты сілай абраў паддольны імкненне народа гэтай краіны да свабоды і незалежнасці.

Не спыняючы правакацыі супраць германскай Кубы.

Найбольш яскрава правай жандабры палітыкі амерыканскага імперыялізму служаць падзеі ва В'етнаме.

Амерыканская інтэрвенцыя ва В'етнаме выклікае гнеў і абурэнне ва ўсім свеце. Са спакоям прафесійна-навуковай кар'ерай амерыканска вешчынна распраўляюцца з патрыятам Паўднёвага В'етнама, які змагаюцца пад кіраўніцтвам Нацыянальнага фронту вызвалення за свабоду і незалежнасць сваёй радзімы. Вось ужо некалькі месяцаў амерыканскія імперыялісты ажыццяўляюць агрэсіўныя акты супраць ДРВ, робяць налеты вянцкі на гарады і сёлы рэспублікі, ужылі ошчэ разбійніцкі дзеянні сваіх ваенна-марскіх сіл у тэрытарыяльных водах.

У гэтай абстаноўцы справа гонару, інтэрнацыянальна абавязак сацыялістычных краін — аказаць брацкай краіне, якая падвергнулася нападку імперыялістаў, дзейную падтрымку.

Саветскі Саюз аказвае Дэмакратычнай Рэспубліцы В'етнам дапамогу ў справе яе абароны ад агрэсіі. Гэта дапамога будзе палітычна, калі будзе неабходна. Паміж Саветскім Саюзам і ДРВ ішчэ поўнае адзінаства поглядаў адносна мер, неабходных для адпору імперыялістычным інтэрэнтам. Наша краіна будзе свята выконваць свой інтэрнацыянальна абавязак!

Сваімі дзеяннямі, накіраванымі на падаўленне вызваленчай барацьбы в'етнамскага народа, імперыялізм ЗША кідае адкрыты выклік нацыянальна-вызваленчаму руху народаў усёго свету. Вось чаму падтрымка в'етнамскага народа, які змагаецца супраць імперыялістычнай агрэсіі ЗША, ёшчэ справа гонару, справа кроўных інтарсусаў усіх народаў, якія адстойваюць сваю свабоду і незалежнасць. У гэтым зашчэ кадуны ёсць, каму дарага захаванне міру, на зямлі.

Усё міралюбівяе чалавечата ішчэ рашуча патрабуе спыніць агрэсію амерыканскага імперыялізму супраць германскай в'етнамскага народа. І гэта патрабаванне павінна быць выканана. В'етнамскі народ змагаецца за справядліваю справу, і ён пераможа!

Вядома, што ішчэ праізыдзіт ЗША Л. Джонсан круху больш як паўгода назад ішоў на выбары пад лозунгамі прыхільнасці да міру, вернасці традыцыям Франкліна Рузвельта. Амерыканскі народ аддаў галасы Джонсану і заблаціраваў прадстаўніцтва прафесійна-навуковага Голдуотара. Разумеючы, якую катастрофу азначала для Злучаных Штатаў сусветная вайна ў цяперашніх умовах, выбарчыкі аказалі давер і палітыку, які ў перадавых прамовах выказаўся за мір і за рэалістычны падыход да міжнародных праблем.

Практычныя справы цяперашняга ўрада ЗША сведчаць аб тым, што ён стаў на ішчэ шлях.

Кіруючыя колы Злучаных Штатаў Амерыкі, відаць, хацелі б, невядома на якой падставе, прысвоіць сабе ролю нейкага вярхоўнага судзілі над іншымі на-

родамі. Яны хочучь прадпавіць народам іншых краін, якія парадкі ім трэба мець у сваім доме, і спрабуюць узброенай сілай падавіць тых, хто не схіле перад імі галаву.

Што ім, творцам такой палітыкі, агупнапрызнаныя нормы міжнароднага права! Яны, не задумваючыся, рвуць урачысты абавязальства, зафіксаваныя і ў Статуте ААН і ў іншых міжнародных дакументах, пад якімі стаяць таксама і подпісы ЗША. Гэта — палітыка насілля і самавольства, палітыка агрэсіі. І гэтага відавочнага факта не прыкмырочу ні якія псеўдадэмакратыі, якія вынаходзяць у Вашынгтоне. Курс на падаўленне шырокага-вызваленчага руху народаў з дапамогай ваенных авантўра і дыктату не прынясе ЗША ні славы, ні панагі. Гэты курс асуджана на ганебны прывал, бо ён прырачыць волю народаў, якія ўзнікаюцца да свабоды, незалежнасці і сацыяльнага прагрэсу.

У апошні час у Злучаных Штатах усё часцей чуваць размовы аб нейкай «пераломе» ЗША ў галіне ракетна-ядзернага ўзбраення. Дня не праходзіць, каб той ці іншы высокапастаўлены амерыканскі дзеяч не падкрэслаў з пагразаў, што ў ЗША ёшчэ столькі вошчэ ядзерных бомб, ракет, стратэгічных бомбардзіроўчыкаў, атамных падводных долак. Скрупулёзна падлічваецца, колькі соцен мільянаў чалавек будзе знішчана ў ходзе тэрмадзярнай вайны.

Што можна сказаць наконц гэтага? Саветскія людзей, народы іншых сацыялістычных краін нікому не ўдасца запалохаць. Мы ведаем сваю сілу і ўпэўнена ідзем па выбараным намі шляху.

Саветскі Саюз ні на каго не збіраецца і не збіраецца нападаць. Як вядома, наша краіна занята мірнай працай. Мы будзем заводзі, фабрыкі, жыллі, школы, бальніцы, робім усё, каб палепшыць жыццё саветскіх людзей. Але няхай нішто не спрабуе змешваць наша страгнае жаданне адстаіць мір на зямлі з бізэсумым пацэфізмам. Мы не ўтаймоўваем, што значная частка баявой магутнасці ўзброеных Сіл. Саветскі народ добра разумее неабходнасць гэтых затрат і поўнасцю падтрымлівае мерарыяметам партыі і ўрада па ўмацаванні абароннай магутнасці нашай Радзімы!

Мы не хочам браць зброі. Гэта не ўваходзіць у нашы ўмыслы, не з'яўляецца нашай палітыкай. Але сёння, у змяняльнаю галавіну Вялікай Перамогі, мы па лепшым законнай годасці гаворым аб баявой магутнасці нашых Узброеных Сіл, азначаючы ўсім неабходным для таго, каб даць дастойны адпор любому агрэсору.

Новае пакаленне саветскіх людзей, на шчасце, не перажыло бедстваў сусветнай вайны. Тым, каму сёння 20 гадоў, не чулі вышчэ сірэн, разрываў бомб і артылерыйскай канананды. Але юнакі і дзяўчаты нашай краіны натхнілены тымі ж ідэямі, за якія ваявалі іх бацькі і старэйшыя браты. Калі спатрыбляць, то, заахвочваючы баявыя традыцыі герояў Вялікай Айчыннай вайны, саветская моладзь не пашкадуе сіл, не спыніцца ні перад якімі ахвярамі ў імя абароны сваёй Радзімы, у імя абароны заахвочваць Кастрычніка, у імя перамогі камунізма!

Мы ўрачыста абавязваем, што не хочам вайны. Мір, свабода і незалежнасць усіх народаў — вось палітыка нашай партыі і Саветскага ўрада, вось да чаго мы заклікаем усю краіну і народы!

З такой жа энэргіяй, з якой мы клопцімся аб умацаванні нашай абароны, мы змагаемся і будзем змагацца за мір, за поўнае і ўсеагульнае разабраенне. У нас тут ішчэ стаяць імя і не будзе. Трэба крок за крокам адстаіць пазіцыі ў прыхільніку гонкі ўзбраення. Мы выступаем за забарону і знішчэнне ядзернай зброі. Разам з народам усіх сацыялістычных краін і іншых міралюбівых дзяржаў мы і ў далейшым будзем змагацца за вырашэнне гэтай задачы, якая хвалюе літаральна ўсё чалавечата. Мы ўпэўне-

НАРОД УШАНОЎВАЕ ПАМЯЦЬ ГЕРОЯЎ

Дваццаць гадоў прайшло з таго часу, як нашы доблесныя воіны заваршылі разгром гітлераўскай Германіі. За гэтыя гады саветскія людзі пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі залучылі цяжкія раны вайны, дэбіліса выдатных поспехаў у развіцці прамысловасці і сельскай гаспадаркі, у павышэнні свайго матэрыяльнага дабрабыту.

Радасна і ўрачыста адзначаючы вялікае свята, саветскі народ свята ўшаноўвае паміць тых, хто не дамыў да нашай перамогі, загінуўшы смерцю храбрых і бах за нашу свяшчэнную Радзіму.

Вось ужо 20 гадоў не вянцую кветкі на халодным граніцы помнікаў-манументаў на брацкіх магілах.

8 мая тысячы мічан выйшлі на вуліцы расквечанага горада, каб напярэдні слаўнага свята Перамогі ўшанаваць паміць баявых таварышчў, бацькоў, маці, сямноў і дачок, братоў, сясцёр, якія загінулі ў гады Вялікай Айчыннай вайны.

З маленькіх ручайкоў утвараецца бжэгонцы людскіх латок. У руках рабочы, служачыя, вучоныя, юныя школьнікі — вянці і букеты кветак. Яны ідуць да плошчы Перамогі, дзе ўздымаюць ўшышчю помнік-абеліскі ваянам і партызанам, якія загінулі ў час Вялікай Айчыннай вайны. Нерухома застыла ваянская варта.

У 16 гадзін да п'едэсталя помніка-абеліска вянці ўстаўляюць ад ЦК КПБ таварышы П. М. Махараў, І. Е. Палаякоў, С. О. Прытыцкі, Д. Ф. Фі-

лімонаў, В. Ф. Шаўра, А. А. Смірноў. Ад Савета Міністраў БССР — Ц. Я. Кіслевіч, У. Е. Лабанок, А. І. Золы, І. Ф. Клімаў, В. Г. Каменскі, С. М. Кішкін, С. Н. Малінін. Ад Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР — Ф. А. Сурганав, Т. В. Бірыч, А. Г. Бондар, Л. Г. Максімаў, І. В. Шаралаў, Д. Камадзуг, М. І. Яворчанка. Ад камандавання Беларускай Ваянскай Акрўгі — камандуючы войскамі БВА, генерал-палкоўнік С. С. Марахін, член Ваеннага Савета, начальнік Палітупраўлення БВА генерал-лейтэнант В. А. Грэкаў і ішчэ.

Вянці ўскладаюцца ад Мінскага абкома партыі і аблвыканкома, гаркома і райкома партыі, прамысловых прадпрыемстваў, будоўляў, навучальных і іншых устаноў сталіцы Саветскай Беларусі.

Паддольваюцца усё новыя і новыя калектывы. Расце колькасць вянцкоў і букетаў. І вось ужо тысячы кветкі вырас вакол помніка. У гэтыя кветках і радасць за нашу перамогу, і паміць аб тых, хто аддаў жыццё за нашу Радзіму.

Над горадам згушчаецца вярчэрні змрок. Здаецца, ішчэ ярчэй палымя вечнага агню ля падножжа абеліска. Ярыя гірлянда святончых ілюмінацый асвятляюць партрэты герояў, якія праявілі ў бах за Радзіму бжэпрыкладную мужнасць і адвагу.

У той жа дзень адбылося масавае ўскладанне вянцкоў на брацкіх магілах у Трасціцкім і Маскоўшчынне.

БЕЛТА.

УКАЗ ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА САВЕТА СССР АБ ПРЫСВАЕННІ ЗВАННЯ ГЕРОЯ САВЕЦКАГА САЮЗА ПАРТЫЗАНАМ І УДЗЕЛЬНІКАМ ПАППОЛЛЯ, ЯКІЯ ДЗЕЙНИЧАЛИ У БЕЛАРУСІ У ПЕРЫЯД ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ 1941—1945 ГГ.

За асобныя заслугі, мужнасць і гераізм, праўдлівае і барацьбе супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў у перыяд Вялікай Айчыннай вайны 1941—1945 гг., прысвоіць званне Героя Саветскага Саюза пасмяротна:

1. Барадзіну Цімафею Сцяпанавічу — кіраўніку падпольнай групы горада Гомеля.
2. Драздоўічу Вікенцію Іосіфавічу — камандзіру ўзвода партызанскай брыгады.
3. Кабушкіну Івану Іванстанцінавічу — кіраўніку апэратыўнай групы Мінскага партызанскага падполля.
4. Казею Марату Іванавічу — партызану партызанскай брыгады.
5. Каляцку Ісаку Паўлавічу — сакратару Мінскага падпольнага гаркома партыі.
6. Касаеву Асману Мусаевічу — камандзіру партызанскага палка.
7. Кедзьку Мікалаю Алксандравічу — кіраўніку Мінскай падпольнай камсамольскай арганізацыі.
8. Клуваву Яўгену Уладзіміравічу — удзельніку Мінскага партызанскага падполля.
9. Лорчанку Леаніду Дамітравічу — удзельніку Магілёўскага падполля.
10. Марыненка Тацяне Савельеўне — разведчыцы партызанскай брыгады.
11. Амелянюку Уладзіміру Сцяпанавічу — члену Мінскага падпольнага гаркома партыі.
12. Хамчуноўскаму Уладзіміру Антонавічу — намесніку камандіра партызанскага атрада.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР А. МІКАЯН
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР М. ГЕАРГАДЗЕ.

Масква, Крэмль, 8 мая 1965 г.

На святкаванні 20-годдзя Перамогі ў Мінск прыехала шмат удзельнікоў вызваленчых баёў за Беларусь — былых воінаў і партызан. Многія з іх наведалі музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Фота Ул. КРУКА.

ЮБІЛЕЙНЫ МЕДАЛЬ «ДВАЦЦАЦЬ ГАДОЎ ПЕРАМОГ

